



Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.104/2022/6.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Rátkai Ügyvédi Iroda (felp. képv. címe; ügyintéző: dr. Rátkai Ildikó ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (Cím2.) **felperesnek**, képviselő1 ügyvéd alp. képv. címe) által képviselt **Alperes1** (alperes címe) **alperessel** szemben munkaviszony iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 1.M.71602/2020/50. számú ítélete ellen, az alperes 51. sorszámú fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében megváltoztatja, és a prémium megfizetése iránti kereseti kérelmet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 4.405.350 (négymillió-négyszázöttezer-háromszázötven) forint + Áfa elsőfokú, és 902.472 (kilencszázkétezer-négyszázhetvenkettő) forint + Áfa másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 327.861 (háromszázhuszonhétézer-nyolcszázhatvanegy) forint kereseti illetéket.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] A felperes a munkaviszonyát megelőzően, 2009. és 2011. között munkaviszonyon kívül látta el az alperes elnöki feladatait. A felperes a 2011. szeptember 6. napján kelt munkaszerződéssel 2011. szeptember 9. napjától kezdődően létesített munkaviszonyt az alperessel, ügyvezető elnöki munkakörre. A munkaszerződés időtartamát

2013. augusztus 31. napjáig határozták meg, azzal, hogy az elnök újraválasztása esetén automatikusan további 4 évre meghosszabbodik. A munkaszerződés rögzítette, hogy a felperes munkaköre ügyvezető elnök, a munkavállaló felett a munkáltatói jogokat az alperes elnöke gyakorolja. A munkaszerződésben rögzítésre került, hogy az alperes kiemelten közhasznú társadalmi szervezet, melynek operatív irányítása, vezetése a napi ügyek intézése az elnök döntése alapján, az ügyvezető elnök feladata.

[2] A peres felek a munkaszerződés 7. pontjában abban is megállapodtak, hogy a felperest 380.000 forint havi bruttó személyi alapbér illeti meg, továbbá a munkavállaló éves prémiumra is jogosult a munkáltató költségvetési tényszámainak emelkedése esetén, a különbözet 10%-ának megfelelő összegben. Első alkalommal a prémium a 2010-es év számaihoz viszonyított 2011-es tényszám adatok alapján jár. Amennyiben a munkavállaló prémiumra jogosult, úgy annak kifizetéséről a munkáltatói jogok gyakorlója gondoskodik.

[3] A peres felek a munkaszerződést 2013. január 3. napján módosították a prémium vonatkozásában akként, hogy a munkavállaló sikerdíjra (prémiumra) is jogosult, munkaviszonyának bármely okból való megszűnésekor, a munkáltató költségvetési tényszámainak emelkedése esetén, annak alapján 10 %-nak megfelelő összeg, kiindulási alapja a 2010-es év tényszámai. A sikerdíjat és a munkaviszony megszűnésének éve költségvetési tényszámai és a 2010-es kiindulási év költségvetési tényszámai alapján kell kiszámolni és a munkaviszony megszűnésének napján esedékes.

[4] Az alperes elnöksége minden évben kidolgozta az adott tárgyévra vonatkozó pénzügyi tervet, rögzítve az előző évben elfogadott tervszámokat és azok tényleges megvalósulásnak megfelelő költségvetési tényszámokat. A pénzügyi tervet – az előző év költségvetési tényszámaival együtt - az alperes elnöksége minden évben a közgyűlés elé terjesztette, a közgyűlés pedig határozatával elfogadta.

[5] Az elnökség 2010. évről szóló pénzügyi beszámolója és 2011. évre vonatkozó pénzügyi terve szerint az alperes a 2010. évre vonatkozóan tervezett bevételek és kiadások összege 104.523.000 forint, ehhez képest a ténylegesen megvalósult bevételek és kiadások összege 145.795.000 forint, a 2011. évre vonatkozó tervezett bevételek és kiadások összege 125.285.000 forint volt.

[6] Az elnökség 2017. évre vonatkozó pénzügyi terve szerint a 2017. évben tervezett bevételek összege 329.750.000 forint, a tervezett kiadások összege 326.750.000 forint, a ténylegesen megvalósult bevétel és kiadás összege 506.784.000 forint volt.

[7] Az alperes a munkaviszony alatt többször elmaradt a felperes munkabérével, ilyenkor ezt rendszerint, utóbb egy összegben fizette meg. A felperes 2020. május 14. napi keltezéssel fizetési felszólítást küldött az alperes felé és kérte, hogy az alperes a 2017. évi

munkabérét és versenykorlátozási díjazását haladéktalanul fizesse meg. Ezen kívül kérte a kilépő papírjait, a szabadságmegváltást, a versenytilalmi korlátozás címén járó díjazását és kamatok megfizetését is.

[8] Az alperes a felperes igényét elutasította azzal, hogy a munkaszerződés tanú3 elnök lemondásával megszűnt, a felperes követelései elévültek.

Kereset

[9] A felperes a keresetében kérte az alperes kötelezését elmaradt munkabér, szabadságmegváltás, versenytilalmi megállapodás ellenértéke, prémium, valamint ezen összegek után kamat megfizetésére kötelezését. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a munkaviszony megszűnésére figyelemmel kiállítandó igazolások kiadására is.

[10] Hivatkozott arra, hogy a 2011. szeptember 9. napján határozott időre létesített munkaviszonya 2017. október 29. napjáig meghosszabbodott, a munkaviszonya tehát ezen napig folyamatosan fennállt.

[11] A prémium követeléssel kapcsolatban előadta, hogy az erre vonatkozó megállapodás már az eredeti munkaszerződésében is szerepelt, a 2013. évi munkaszerződés módosításban azonban abban állapodtak meg, hogy a prémiumot egy összegben a munkaviszony megszüntetésével fizeti meg a munkáltató. Ezen jogcímen semmilyen kifizetés nem történt a munkaviszony fennállása alatt. A prémium kikötésre azért volt szükség, hogy a felperest a munkavégzésben motiválja. A munkabére a munkaviszony alatt nem volt jelentős, semmiképpen nem ellentételezte azt az időt és energiát, amit akár éjszakánként, akár hétvégén is a munkáltatója javára fordított.

[12] A prémium számítással kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a költségvetésnek léteznek tényszámai, amelyet az alperesi közgyűlés elfogadott. A 2010. évi költségvetés tényszámainak összege 145.795.000 forint volt, ehhez képest a 2017. évi tényszámok összege 506.784.000 forint volt.

Ellenkérelem

[13] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Elévülési kifogást is előterjesztett, álláspontja szerint a felperes munkaviszonya a 2011-ben megkötött munkaszerződéshez képest öt év elteltével 2016. szeptember 9. napján megszűnt.

[14] A prémium vonatkozásában előadta, hogy a létrejött prémium megállapodás érvénytelen, mert az a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 19. § (2) bekezdése szerinti feltételt tartalmaz. A költségvetésnek nincsenek tényszámai, így a megállapodás jó erkölcsbe ütközik. Álláspontja szerint az alperes pénzügyi működését hitelesen az alperes könyvvizsgált és legfőbb szerve által elfogadott és közzétett éves beszámolóit tartalmazzák. Egyebekben hivatkozott arra is, hogy az alperes pénzügyi sikere nem a felperes munkájának eredménye, mivel nem volt önálló döntési jogköre. A munkáltató bevételeire leginkább a sportolók teljesítménye alapján került sor.

Az elsőfokú bíróság határozata

[15] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.207.208 forint elmaradt munkabér, 577.142 forint szabadságmegváltás, 2.700.000 versenytilalmi megállapodás címén járó juttatást, 36.098.900 forintot prémium címén, valamint ezen összegek után kamatot és 3.183.700 forint + áfa perköltséget.

[16] Az elsőfokú bíróság nem találta alaposnak az alperes elévülési kifogását. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során megállapította, hogy a felperes 2017. október 29. napjáig folyamatosan munkát végzett az alperes részére, illetve az alperes 2017. május hónapjával bezárólag a felperes munkabérét megfizette. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a felperes munkaviszonya 2017. október 29. napjáig tartott. A felperes elmaradt munkabér igénye a 2017. június hónappal, a szabadságmegváltás, versenytilalmi megállapodás ellenértéke és prémiumkövetelés pedig a munkaviszony megszüntetésével vált esedékessé, ezért a felperes a keresetlevelet 2020. május 28. napján az Mt. 286.§ (1) bekezdése szerint elévülési időn belül előterjesztette.

[17] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest elmaradt munkabér, szabadságmegváltás, versenytilalmi megállapodás ellenértéke megfizetésére.

[18] A prémium vonatkozásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az Mt. 42. § (2) bekezdése kifejezetten rendelkezik a munkaszerződés visszterhességéről, a felek munkaviszonyból származó fő kötelezettségeiről, ezért a régi Ptk. visszterhesség vélelmére vonatkozó szabályának mögöttes alkalmazása nem indokolt.

[19] A bíróság megállapította, hogy az alperes a prémiumkikötés visszterhességével kapcsolatos érvelését is, tartalmában a jóerkölcsbe ütközéssel összefüggésben terjesztette elő, tehát az érveit ennek keretén belül lehetett elbírálni. Az alperes ugyanis előadta, hogy valódi szolgáltatás a felperes részéről nem volt elvárható, ez pedig nyilvánvalóan sérti a

társadalomban általánosan elfogadott erkölcsi normákat, a prémiumkikötés ezért jó erkölcsbe ütközik.

[20] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felek prémium megállapodása a tárgyévenként elfogadott, az előző évben meghatározott tervek teljesüléseként rögzített ténytáblázatokon alapul, ami nem egyezik az alperes mérlegszámaival, de a kettő alapjául szolgáló bázisszámok azonosak. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a munkaszerződésben foglalt azon feltétel, ami a prémium megfizetését a munkáltató költségvetési ténytáblázatainak emelkedéséhez köti nem érvénytelen az Mt. 19. § (2) bekezdése alapján, mivel a költségvetési ténytáblázatok valóban meghatározásra kerültek.

[21] A bíróság nem találta alaposnak a prémiummegállapodás jóerkölcsbe ütközésével kapcsolatos alperesi érvelést sem. A jó erkölcsbe ütközés megállapításához olyan többlettényállási elem megléte is szükséges, amely a szerződést nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközővé teszi, vagyis ami az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti. Általában nem tekinthető jogsértőnek, ha a munkaviszony megszüntetésének esetére meghatározott összeg kifizetésében állapodnak meg a felek, függetlenül az összegtől és a kifizetés jogcímétől. A szerződés jó erkölcsbe ütközésének a szerződéskötéskor kell fennállnia, így a bíróságnak a megállapodás szerződéskori körülményeket kellett értékelnie.

[22] Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az alperes pénzügyi sikere és a felperes tevékenysége között szoros összefüggés áll fenn. tanú3 nyilatkozott, hogy a megállapodás megkötésére kifejezetten abból a célból került sor, hogy ezzel motiválják a tevékenysége eredményességét az alperes költségvetésének emelésére. tanú1 Miklós tanú szerint a felperes működése alatt az alperes komoly fejlődést ért el a pénzügyi támogatások szponzorok és a nemzetközi szövetségekkel való kapcsolattartás terén, mely eredményeket a felperes tevékenységével kötött össze. A bíróság minderre tekintettel bizonyítottanak találta, hogy a felperes munkája szorosan összefüggött az alperes bevételi forrásainak emelkedésével. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként azt lehetett megállapítani, hogy a felek már a szerződéskötéskor a költségvetési számok emelését határozták meg a felperes munkája egyik céljaként, arra a felperesnek tényleges ráhatása volt. A felperes munkája és a költségvetési ténytáblázatok emelkedése közötti szoros összefüggés megállapítható volt, ezért a bíróság nem találta megalapozottnak a jóerkölcsbe ütközés sérelmét állító alperesi védekezést.

Fellebbezés

[23] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a prémium megfizetésére kötelezésről szóló rendelkezés megváltoztatását, és a felperes keresetének elutasítását kérte. Másodlagosan kérte, hogy a bíróság az ítélet prémium megfizetésére kötelezésről szóló rendelkezést helyezze hatályon kívül, és e körben utasítsa az elsőfokú

bíróságot új eljárásra lefolytatására és új határozat meghozatalára, tekintettel arra, hogy az megalapozatlan. Az alperes perköltség iránti igényt is előterjesztett.

[24] Az alperes előadta, hogy az ítélet által megállapított tényállást nem vitatja, azonban a prémium megállapodás kapcsán az elsőfokú bíróság helytelen jogi következtetést vont le és a megállapodást helytelenül értelmezte. Továbbra is fenntartotta, hogy a prémiummegállapodás egyrészt jóerkölcsbe ütközik, így az semmis, másrészt olyan értelmezhetetlen feltételeket tartalmaz, amely miatt érvénytelen, vagyis szintén semmis.

[25] Hivatkozott arra, hogy az ítélet sérti a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 200. § (2) bekezdésében foglaltakat, valamint az Mt. 19. § (2) bekezdését, illetve az Mt. 27. § (1) bekezdését.

[26] Álláspontja szerint a prémium megállapodással a felperes gyakorlatilag dupla juttatásban részesülne, mivel annak nem tárgya semmilyen többletfeladat. A felperes olyan tevékenységéért – lobbizás, támogatási pénzekért szponzorok szerzése, a saját klubjába tartozó törvényes képviselői menedzselése – igényelt sikerdíjat, amely tevékenység nem tartozott a munkakörébe és a feladatai közé. A kérdéses összegeket a felperes, mint az alperes operatív vezetője, az évről-évre általa összeállított és a közgyűlés elé terjesztett pénzügyi tervekbe nem tervezte be, azokkal nem kalkulált, így megtévesztette a tagságot.

[27] A felperes nem a számviteli törvény szabályai szerint összeállított, a könyvvizsgáló által záradékolt, a tagság által elfogadott, közzétett éves pénzügyi beszámolókból foglalt ténytípusokból kívánt kiindulni a sikerdíj iránti igénye számításánál. A per folyamán végig ismeretlen forrásból származó, vitatott hitelességű és tartalmú, keltezés és aláírás nélküli, az alperesi tagság által el nem fogadott színes táblázatok vélt ténytípusaira alapította a követelését. A valóságot az alperes könyvvizsgált és legfőbb szerve által elfogadott és közzétett éves beszámolók tartalmazzák. Az alperesnek azonban a 2017. évre vonatkozóan még beszámolója sincs, mely jelentős részben éppen a felperes és tanú7 tevékenysége és szabálytalanságai miatt nem lehet elkészíttetni.

[28] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet komoly hibája, hogy a felperes által készített táblázatot az ítélet alapjául elfogadta. Ebben a körben az elsőfokú bíróság nem végzett szélesebb körű bizonyítást.

[29] Mivel jogalként hivatkozott módosított sikerdíj megállapodás is a 2010-es év ténytípusait tekinti a prémiumszámítás kiinduló értékének, a felperes olyan siker után is felszámít sikerdíjat, amelyben ő még nem működhetett közre. A prémiumszámítási időszak végén ismét jelentkezik az időszak kezdetére vonatkozó probléma, figyelemmel arra, hogy a felperes olyan teljesítményért is jogosult lehet sikerdíjra, amely nem a munkájának az eredménye. A megállapodás tisztességtelen jellegét tetézi, hogy a munkavállaló akkor is

jogosult lenne a sikerdíjra, ha a munkáltató bármely kötelezettségszegés miatt megszüntette volna a jogviszonyt. Előadta, hogy az ügyvezető igazgató egyébként munkakörénél fogva sem érhetett el sikert, figyelemmel arra, hogy az elnök utasításai alapján és irányítása mellett jár el. Az alperes bevétele pedig főképp állami támogatásból, díjakból és reklámbevételekből származnak. E bevételek legjelentősebb hajtóereje pedig a sportolók versenyeredményei. Ezek vannak a legnagyobb hatással az elérhető támogatásokra.

[30] Az alperes nyomatékosan hivatkozott arra is, hogy egy olyan országos sportági szakszövetség, amely a sísport népszerűsítését, a síversenyek és bajnokságok lebonyolítását és a síelők támogatását egyfajta közfeladatként látja el. Ennek következtében nem egy sikerorientált gazdasági társaság, amelynek legfőbb célja a nyereség maximalizálása.

[31] Előadta továbbá, hogy a sikerdíj a polgári és munkajogot is átható alapelveket sérti meg, mint főszabály szerinti visszerhesség, szolgáltatás és ellenszolgáltatás közötti értékarányosság követelménye.

[32] Ezen kívül pedig érthetetlen, és az Mt. 19. § (2) bekezdése szerint semmis feltétel és rendelkezés. Ugyanis a költségvetésnek csak tervszáma van, tényszáma nincs. A költségvetés egy terv, ami számos feltételezésen alapul és bizonytalanságokkal terhelt. Másrészt egy költségvetésnek annyi tervszáma van, ahány sora, ekként ugyanennyi tény száma is lehetne. A tényszám ráadásul nem jelenti a tényszámok matematikai összegét. Az alperes szerinti jóerkölcsbe ütközést lát abban is, hogy a szerződés e rendelkezése nem a számviteli szabályoknak megfelelően készített, a valós gazdasági eseményeket a valóságnak megfelelően bemutató éves beszámoló számain, hanem „költségvetés (nem létező) tényszámain” alapul. Az alperes megjegyezte, hogy az eredmények 2016-ban -31.314 e forint (veszteség) 2017-ben pedig -19.548 e forint (veszteség) volt.

Fellebbezési ellenkérelem

[33] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségre kötelezését kérte. Elsődlegesen hivatkozott arra, hogy állandó munkaügyi bírói gyakorlat, hogy önmagában a munkáltatói jogkör gyakorlója személyének megváltozása nem teszi sem érvénytelenné, sem hatálytalanná a korábbi munkáltatói intézkedéseket és jognyilatkozatokat. Az a körülmény, hogy az alperes jelenlegi vezetése célszerűtlennek vagy esetlegesen érvénytelennek tartja a prémiumra vonatkozó megállapodást, az érvényesen létrejött. Az alperesnek lehetősége lett volna a megállapodást megtámadni, de nem tette meg.

[34] A felperes előadta, hogy téves azon alperesi álláspont, miszerint a prémiummal ő dupla juttatásban részesülne. A prémiumfeladatok, a prémium fizetésre alapot adó körülmények jellemzően nem tartoznak a munkavállaló munkaköri feladatai közé, azonban

akár a munkaköri feladatok kimagasló színvonalú elvégzéséért a munkabéren felül is járhat prémium. A prémium azonban lehet egy addicionális juttatás, amely külön erőfeszítéseket kíván meg a munkavállalótól.

[35] A felperes hivatkozott arra, hogy a munkajogban nem alkalmazható a régi Ptk. 201. §-a, mely előadását kúriai határozatokkal támasztotta alá.

[36] Előadta, hogy a megállapodással és a prémiumkikötéssel a felek által elérni kívánt cél az volt, hogy tevékenységével növelje az alperes rendelkezésére álló pénzeszközök volumenét, valamint sikerebb működést és jobb sporteredményeket tegyen lehetővé. Ezzel kapcsolatban hivatkozott tanú3 tanúvallomására.

[37] Álláspontja szerint az elsőfokú eljárás során bizonyította, miszerint a 2010. évi tényszámokat az alperes közgyűlése elfogadta, ezek mindenkinek a rendelkezésére állnak. A 2017. évi költségvetési tényszámokat az alperes – bár elkészítette – nem ismertette a tagsággal, azonban ezen mulasztás nem eshet a felperes terhére.

[38] Hivatkozott arra, hogy nyilvánvalóan azokat az összegeket kell figyelembe venni, amennyit az alperes az adott naptári évben ténylegesen (pénztár szemlélettel) a működésére és sporttevékenységére és vállalkozási tevékenységére fordított.

[39] Előadta, hogy nem fogadható el az alperes azon hivatkozása, miszerint a prémium összege a költségvetésbe nem volt betervezve. Megítélése szerint ezen érvelés irreleváns, ugyanis a tagság az egyes munkavállalók egyedi munkabéréről sosem kapott tájékoztatást.

[40] Továbbra is fenntartotta azon hivatkozását, miszerint a prémiummal kapcsolatos megállapodás a költségvetési tényszámok emelkedését tűzte ki célul. A felek szerződéskötéskori akaratát tanú3 tanú is megerősítette, miszerint a szerződéses feltételeket előre letárgyalták, aláírásra került a szerződés, melyet ő elolvasott és az szerepelt benne, amelyben megállapodtak.

[41] Az összecszerűség tekintetében is egyértelmű a szerződés, így a 2010. évi költségvetési tényszámokat és a 2017. évi költségvetési tényszámokat kell összevetni, a különbség 10%-a illeti meg a felperest prémiumként.

[42] Előadta, hogy nem valós azon alperesi kijelentés, miszerint 2017. évre nem készült éves beszámoló, figyelemmel arra, hogy az az alperes honlapján elérhető.

[43] Vitatta azon alperesi előadást, miszerint a 2017. évi tényszámok valójában csak az általa készített adatok. Az elsőfokú eljárás során kapta az alperes korábbi könyvelőjétől a 2017. évi tényszámokat, melyek összege 506.784.000 forint volt. Az alperes az elsőfokú eljárás során a felperes által becsatolt irat hitelességét ésösszecszerűségét nem vitatta.

[44] Az alperes azon fellebbezési előadásával kapcsolatban, miszerint 2010. évben a felperesnek még nem állt fenn a munkaviszonya, a következőket adta elő. A felperes 2009. és 2011. között már az alperes elnöke volt, ezért az alperes működéséhez e posztjánál fogva ténylegesen hozzájárult. Másrészt tanú3 tanú elmondta, hogy a 2010-es szeptemberi hónap jelentős, hiszen akkor jutott el odáig, hogy tájékoztatta a felperest, hogy szerződést kíván vele kötni. A tanú előadása szerint a felperes már ezt megelőzően is komoly munkát végzett a szövetség számára.

[45] A prémium kikötés tisztességtelen voltával kapcsolatban azzal érvelt, hogy egyrészt az alperes nem egy garantált összeg megfizetésére vállalt kötelezettséget, másrészt a motivációs célú bizonytalansági faktort is magában foglaló megállapodás semmiképpen nem sérti a jóerkölcsöt, nem tekinthető tisztességtelen kikötésnek sem, sőt megfelel az általános munkaügyi gyakorlatnak. Jelen esetben a prémium nem a munkaviszony megszűnésre figyelemmel volt esedékes, hanem a munkaviszony fennállása alatt már teljesült, eredményeket volt hivatott honorálni. A felek pedig kizáró vagy korlátozó feltételt nem kötöttek ki, így megítélése szerint a prémium összegére jogosult.

[46] Előadta, hogy a szakmai és lobbitevékenységének köszönhetően a jól irányított szakmai munka hatására folyamatosan javultak az alperes sportolóinak eredményei. Ez nem következhetett volna be, ha nincs pénz edzőkre, felszerelésre, edzőtáborokra, versenyekre való részvételre, utazásra. Azon alperesi érvelés pedig végképp nem helytálló, miszerint nem tartozott a munkakörébe a lobbitevékenység, vagy a PR. A prémiumfeladatok, a prémium fizetésre alapot adó körülmények jellemzően nem tartoznak a munkavállaló munkaköri feladatai közé, ugyanis a munkaköri feladatok elvégzéséért munkabér, és nem prémium jár. A kimagasló munkájának alátámasztásaként hivatkozott tanú3, tanú7 és tanú4, tanú6 tanúvallomására.

[47] Előadta, hogy az ő teljesítménye jól láthatóan tükröződik az alperes évről-évre emelkedő költségvetésében és annak tényszámaiban, de ugyanez a tendencia elvitathatatlan az alperes mérleg főösszegeinél is. Hivatkozott arra, hogy az esetében a teljes többévig tartó munkaviszony alatt elért teljesítményt kívánta a munkáltató elismerni.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[48] Az alperes fellebbezése alapos.

[49] Az elsőfokú bíróság a tényállást megállapította, prémium követelés tárgyában a bizonyítási eljárást lefolytatta, azonban az érdemi döntésével a másodfokú bíróság nem értett egyet, ezért azt a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXXIII. törvény (Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[50] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371.§ (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Figyelemmel arra, hogy az alperes kizárólag a prémium megfizetése kapcsán nyújtott be fellebbezést, ezért a másodfokú bíróság ebben a körben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét.

[51] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a peres felek a munkaszerződést 2013. január 3. napján módosították a prémium vonatkozásában is, így a prémium megállapodásának vizsgálatára a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) rendelkezései az irányadók.

[52] Az Mt. 27. § (1) bekezdése szerint semmis az a megállapodás, amely munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközik, vagy munkaviszonyra vonatkozó szabály megkerülésével jött létre, vagy nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütközik.

[53] Az Mt. 31.§-a tartalmazza, hogy mely esetben kell a Ptk. szabályait alkalmazni, melyben nem lelhető fel az Mt. 27. §-a. Ennek következtében a felek megállapodásának vizsgálatára az Mt. 27. §-át kell alkalmazni.

[54] A felek a munkaszerződés módosításában a prémiumra vonatkozó megállapodást akként határozták meg, hogy a munkavállaló sikerdíja (prémiumra) is jogosult munkaviszonyának bármely okból való megszűnésekor a munkáltató költségvetési tényszámainak emelkedése esetén, annak alapja ezen emelkedés 10 %-ának megfelelő összeg, és amelynek kiindulási alapja 2010-es év tényszámai.

[55] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség, miszerint jogosult prémiumra.

[56] A másodfokú bíróság álláspontja szerint elsődlegesen tisztázandó, hogy a peres felek mit értettek „tényszámok” alatt. A peres felek egybehangzó előadása alapján a tényszámok 2010. évre és 2017. évre vonatkozó pénzügyi terv szerinti megvalósuló bevétel és kiadás együttes összege. A felperes prémiumra pedig e két összeg különbözetének 10 %-ára jogosult. Arról is egybehangzóan nyilatkoztak, hogy nem a beszámoló, a mérleg adatai, illetve a számviteli törvény előírásai szerint kívánják meghatározni a prémium alapot, hanem a „kötségvetési tényszámok” alapján. Ennek következtében a „kötségvetési tényszám” kifejezés a pénzügyi tervhez, tehát a költségvetéshez köthető és annak tartalma az előző évben meghatározott terv tényleges megvalósulása.

[57] Az elsőfokú eljárásban a 2010. évre vonatkozó pénzügyi tervet és tényszámokra vonatkozó táblázatot a felperes csatolta. Azonban azt okirati bizonyítékként nem lehet elfogadni, figyelemmel arra, hogy sem aláírásra, sem igazolásra nem került az alperesi munkáltató által. E körben a másodfokú bíróság elfogadta az alperesi fellebbezés azon hivatkozását, hogy a felperes saját maga állította össze a táblázatot úgy, hogy annak alapját bizonyította volna. Az iratban foglalt nyilatkozatok tartalmának valóságát a felperesnek kellett volna bizonyítania, mely nem történt meg. E körben megalapozatlan a felperesi fellebbezési ellenkérelem, miszerint az alperes nem vitatta az általa becsatolt táblázatokat. A peres iratok szerint az alperes kezdettől fogva vitatta és kérte, hogy a felperes bizonyítsa az általa benyújtott táblázat hitelességét és az abban foglalt adatok valóságát. A másodfokú bíróság nyomatékosan értékelte, miszerint a 2010. évre vonatkozó beszámoló nem került becsatolásra, így azt még csak összehasonlítási alapként sem vizsgálhatta a bíróság a tényszámok vonatkozásában. Ennek következtében a felperes a 2010. évi „tényszámokat” bizonyítani nem tudta. Így azt sem lehetett bizonyítottnak elfogadni, hogy a felperes bármiféle valódi szolgáltatást, többletszolgáltatást nyújtott volna a munkáltató részére, így valódi és hiteles adatok hiányában kereseti kérelmét sem bizonyította.

[58] A másodfokú bíróság egyetértett az alperes álláspontjával, miszerint a felek által megkötött megállapodás jóerkölcsbe ütközik. A megállapodásból ugyanis nem lehet megállapítani, hogy a felperes ténylegesen milyen összegre jogosult, valós adatok nem kerültek előterjesztésre, az alperes a pénzügyi tervekben nem tervezte be a felperes prémiumszámait. A felperes a 2021. január 31-én előterjesztett beadványában kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az alperes által elköltött pénzmennyiségtől tették függővé a prémium megfizetését. Ennek következtében nem is lehetett megvizsgálni, hogy a munkaszerződés ezen pontjának módosítási időpontjában mi volt a felek által elérni kívánt cél, a módosult tartalom, mi volt a vállalt kötelezettség jellege és joghatása (EBH.2019.M.17.).

[59] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a felperes akkor jogosult prémiumra, ha a költségvetési összegek száma növekszik, jóerkölcsbe ütköző, figyelemmel arra, hogy a felperes nem a számviteli törvény szabályai szerint összeállított, könyvvizsgáló által záradékolt – és így vélelmezhetően az alperes gazdálkodásáról megbízható és való összképet adódó – a tagság által elfogadott közzétett éves pénzügyi beszámolókból foglalt tényszámokból kívánt kiindulni.

[60] A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy az alperes tévesen nyilatkozott arról, hogy a 2017. évi beszámolót nem fogadták el, mivel az elfogadásra került 2019. július 29-én tartott küldöttgyűlésen. Azonban ezen körülmény az ügy érdemi megítélését nem befolyásolta.

[61] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy az elsőfokú eljárás során becsatolt 2017. évre vonatkozó pénzügyi terv nem a munkáltató valóságos gazdasági működését mutatja. A 2017. évi beszámolóval kapcsolatban korlátozott könyvvizsgáló jelentés született, melynek alapja, hogy a mérlegtételek alátámasztására alkalmas leltár teljeskörűen nem volt fellelhető és ellenőrizhető. A Számviteli törvény 16. § (2) bekezdésének előírásai szerinti – időbeli elhatárolások elve – sérült, mivel a szervezet elsősorban támogatásokból gazdálkodik. A könyvvizsgáló a magyar nemzeti könyvvizsgálati standardok és a könyvvizsgálatra vonatkozó Magyarországon hatályon törvényekkel és egyéb jogszabályok szerinti könyvvizsgálat egésze során, szakmai megítélést alkalmazott és szakmai szkepticizmust tartott fenn a 2017. évi beszámolóval.

[62] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a független könyvvizsgáló jelentés a 2018. évi beszámolóval kapcsolatban is korlátozott véleményt adott. Ennek alapja az, hogy a 2017. évi egyszerűsített beszámoló könyvvizsgáló nem ellenőrizte, így nem minden nyitó tételnél sikerült meggyőződni a valós értékek helyességéről, a nyitó leltárok hiányosak voltak. Emiatt nem lehetett megállapítani, hogy szükséges lenne bármilyen helyesbítést tenni az egyszerűsített éves beszámolóban kimutatott követelések és kötelezettségek, valamint a hozzájuk kapcsolódó, az eredmény kimutatásban megjelenő költségelemek egyenlegei vonatkozásában.

[63] tanú3 tanú, aki az alperes elnöke, és a felperes közvetlen felettese is úgy nyilatkozott, hogy a felperes prémiumfeltételeit a sí szövetség költségvetésének emelkedéséhez kötötték. A másodfokú bíróság álláspontja szerint életszerű, hogy a 2010. évi költségvetés a 2017. évi költségvetéshez képest növekedett. A költségvetési számok emelkedése azonban azt is jelentheti, hogy kizárólag a kiadási tétel adatai emelkednek, amely nyilvánvaló a munkáltató gazdálkodása szempontjából negatív tendencia. Figyelemmel arra, hogy a költségvetés bevételt és kiadásokat is magában foglal, ezért magának a bevételeknek és a kiadásoknak az emelkedése nélkül, hogy az egymáshoz való viszonyt meghatározták volna a peres felek, jó erkölcsbe ütközik.

[64] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az ügy elbírálása szempontjából kiemelkedő jelentőséggel kell értékelni tanú10 tanú - aki könyvvizsgáló feladatot látta el 2017. év vonatkozásában – vallomását. A tanú előadta, hogy a pénzügyi terv egyébként pénzforgalmi szemléletet tükröz, ami azt jelenti, hogy az aktuális bevételek és kiadások szerepelnek benne elhatárolások nélkül. Ezzel szemben a mérleg, illetve az eredménykimutatás egy statikai állapotot tükröz, tehát az adott cég gazdálkodásának december 31. napjára vetített állapotát mutatja. A pénzforgalmi szemlélet nem tartalmazza a pénzügyi elhatárolásokat, csak az jelenítik meg benne, ami ténylegesen kivezetésre került vagy befolyt. Ezzel szemben a mérleg és eredménykimutatásban sok más egyéb tétel is

szerepel, így pl. a társaság hiteltartozásai, a kamatok vagy rezsiszámla, vagy valamilyen előfizetés. Összességében az eredménykimutatásban, amelyet a kettős könyvvitel szabályai szerint kell feltüntetni, minden költségvetel előfordul, ezzel szemben a pénzforgalmi szemléletű költségvetésben ezek a tételek nem szerepelnek, mert még nem kerültek kifizetésre. A tanú előadta azt is, hogy azért adott korlátozott szakvéleményt, mivel támogatási pénzek felhasználása és elszámolása torzította a végeredményt, mely éveken keresztül elhúzódó elszámolási probléma volt.

[65] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek által a hivatkozott tévyszámokkal kapcsolatban kötött megállapodás jóerkölcsbe ütközik, figyelemmel arra, hogy a költségvetés növekedhet úgy is, hogy kizárólag csak a kiadás növekszik, melynek következtében nem állapítható meg egyértelműen többletteljesítmény a felperes részéről, amely a prémiumra jogosulttá tenné. Az alperes eredménye 2016-ban -31.314 e. forint veszteség, 2017-ben pedig -19.548 e. forint veszteség volt, mely állítást a felperes nem vitatott.

[66] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a megállapodás azon okból is sérti a jóerkölcsöt, miszerint a munkaviszony bármilyen megszűnése esetén jogosult lett volna a felperes prémiumra. E körben hivatkozik a másodfokú bíróság a Kúria Mfv.II.10.067/2013. számú határozatára, amelyben a Kúria kimondta, hogy nem jogsértő, ha a munkaviszony megszűnésének esetében meghatározott összeg kifizetésében állapodnak meg a felek, jóerkölcsbe ütközik azonban, ha a kártalanításra alapot adó megszüntetés körébe beleértik a felek a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetésének esetét is. Figyelemmel arra, hogy a prémiummegállapodás szerint a munkaviszony bármely megszűnése esetén megillette volna a felperest a prémium, ebbe bele kell érteni, hogy akár az azonnali hatályú felmondás esetén is jogosult lett volna prémiumra.

[67] A másodfokú bíróság hivatkozik a bírói gyakorlatra, mely szerint az szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző voltának megítélésénél, nem a szerződő fél egyéni érdeksérelmét kell vizsgálni, hanem azt, hogy a jogügylet társadalmilag elítélendő-e, vagy azt az általános társadalmi megítélés egyértelműen tisztességtelennek, elfogadhatatlannak tartja. (BDT.2007.1585.). A jóerkölcs a társadalom általános értékítélete, az elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki. A szerződéses szabadság azonban nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A közpénzek hanyag kezelése, a bizonytalan struktúra, a magasan kvalifikált munkabérért járó többletdíjazás nyilvánvalóan a társadalom erkölcsi rosszallását vonja maga után. A jóerkölcsbe ütköző szerződés tilalma nem a szerződő felek jó vagy rosszhiszemű magatartásának, hanem a szerződés tartalmának a kontrollja. A szerződés jóerkölcsbe ütközésének megállapítása során tehát nem szerződő fél érdeksérelmét, hanem magát jogügylet egészét kell értékelni abból a szempontból, hogy a társadalmi közfelfogással szemben áll-e és ez a szembenállás nyilvánvaló-e (BH.2016.280.).

[68] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek által a prémiumban kikötött azon feltétel, miszerint kizárólag a költségvetés növekedése alapján jogosult a felperes

prémiumra, valamint bármely munkaviszony megszüntetés megalapozza a prémium iránti igényét, nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, így semmis. A Kúria az Mfv.VIII.10.014/2022/9. számú határozatának indokolása szerint jogos társadalmi elvárás, hogy a felek a szerződéses szabadságot tiszteletben tartva olyan megállapodást kössenek, amely megfelel az adott jogintézmény céljának, az ezzel szemben támasztott elvárásoknak. A perbeli esetben a prémiumra vonatkozó kikötés nem állt összhangban a jogintézmény céljával, mivel az annak alapjául szolgáló többleteljesítmény nem volt mértéke nem volt megállapítható.

Záró rész

[69] A bíróság a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest ügyvédi munkadíj megfizetésére a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a, és 3.§ (5) bekezdése alapján határozott meg. A másodfokú bíróság a pervesztesség- pernyertesség arányát az elsőfokú eljárásban akként határozta meg, hogy a felperes 14%-ban, az alperes 86 %-ban lett pernyertes. Az alperes az elsőfokú eljárásban 5.122.500 Ft. +Áfa perköltség iránti igényt terjesztett elő csatolt megbízási szerződés alapján, így ezen összeg 86 %-ának,- 4.405.350 Ft - megfizetésére köteles a felperes. A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség meghatározása értékelte továbbá, hogy az ügy több éve folyamatban van, a jogi megítélése bonyolult, az alperes számos alkalommal hosszabb beadványt készített, a tárgyalások számát, valamint a bíróság több tanút részletesen, hosszadalmasan meghallgatott.

Az alperes a fellebbezési eljárásban 100 %-ban pernyertes lett, a perköltséget az IM rendelet alapján kérte megállapítani, így a másodfokú bíróság az IM rendelet 3.§ (5) bekezdése alapján határozta meg a másodfokú perköltséget.

[70] A felperes munkavállalói költségkedvezményre jogosult, így a prémiumkövelés kapcsán a perben felmerült kereseti, és fellebbezési illetéket az állam viseli a Pp. 525.§-a, illetve a 73/2009. (VIII.22.) IRM rendelet alapján.

[71] Az alperes az illetékekről szóló 1990.évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a alapján köteles az elmaradt munkabér (2.207.208 Ft.), szabadságmegváltás (557.142 Ft.), versenytilalmi megállapodás (2.700.000 Ft.) vonatkozásában a kereseti illetéket megfizetni.

[72] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 365. §-a zárja ki.

Budapest, 2022. október 4.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Edit s.k.
előadó bíró

dr. Kulisity Mária s.k.
bíró

